

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.016.01.2018
P/18/039

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/039 – Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Wiesław Pietrzyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/216/2018 z dnia 2 lipca 2018 r. 2. Stefania Zalewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/214/2018 z dnia 2 lipca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości w Gliwicach (44-100), ul. Zwycięstwa 36 ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Gabryel, Prezes Zarządu Fundacji ³ (dowód: akta kontroli str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁴ pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości realizację przez Fundację zadań dotowanych środkami z Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020⁵.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2014-2017 Fundacja zrealizowała w ramach ASOS trzy projekty, na które otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁶ w łącznej kwocie 507 544 zł⁷, z czego wydatkowano 498 553,92 zł.

Fundacja prowadziła ewidencję wydatków związanych z projektami na wyodrębnionych kontach analitycznych zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁸ oraz w umowach zawartych z Ministerstwem.

Zadania merytoryczne zostały zrealizowane zgodnie z zawartymi umowami i określonymi w ofertach założeniami oraz prawidłowo udokumentowane. Poddane analizie wydatki były niezbędne do realizacji projektów i zostały prawidłowo udokumentowane.

¹ Okres objęty kontrolą lata 2013-2018 (I półrocze), z uwzględnieniem okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.

² Numer REGON 272270852, zwana dalej „Fundacją”.

³ Zwana dalej „Prezesem Zarządu”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Program przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. (M. P. z 2014 r., poz. 52), zwany dalej „Programem ASOS”.

⁶ Zwane dalej „MRPiPS” lub „Ministerstwem”. Do 16 listopada 2016 r.: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

⁷ Z tego 161 090 zł w 2014 r., 185 900 zł w 2015 r. i 160 554 zł w 2017 r.

⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 450, ze zm., zwana dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego”.

Zakładane w ofertach projektów rezultaty zostały przez Fundację zrealizowane. Fundacja przeprowadzała ewaluację projektów dotowanych z ASOS.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- przedstawienia w sprawozdaniach z wykonania publicznego za 2014 r. i 2017 r., niezgodnie ze stanem faktycznym danych, dotyczących odpowiednio nazwy, poniesionych kosztów i daty płatności;
- niezamieszczenia w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego za 2017 r. opisu wykonania zadania;
- nieznacznego przekroczenia, określonego w „Regulaminie otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – edycja 2015”⁹, limitu kosztów związanych z obsługą Projektu z 2015 r. (o 0,76%).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1. 1. W latach 2014-2017 Fundacja zrealizowała trzy projekty finansowane z ASOS:

1) „Aktywni po 60-tce! - druga edycja”¹⁰ – w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2014 r., umowę w sprawie realizacji tego projektu zawarto 15 maja 2014 r., a wysokość przyznanej dotacji wyniosła 161 090 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 173 254,80 zł, z czego wydatkowana kwota dotacji stanowiła 89,7% wydatków ogółem.

2) „Aktywni po 60-tce! - edycja III”¹¹ - w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2015 r., umowę w sprawie realizacji tego projektu zawarto 18 czerwca 2015 r., a wysokość przyznanej dotacji wyniosła 185 900 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 204 378,83 zł, z czego wydatkowana kwota dotacji stanowiła 89,4% wydatków ogółem.

3) „Pora na aktywnego seniora”¹² - w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2017 r., umowę w sprawie realizacji tego projektu zawarto 19 kwietnia 2017 r., a wysokość przyznanej dotacji wyniosła 160 554,00 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 176 601,81 zł, z czego wydatkowana kwota dotacji stanowiła 90,9% wydatków ogółem.

Żadna z ww. umów nie była aneksowana.

(dowód: akta kontroli str. 11-23, 61, 80-87, 120, 140-152, 187)

Niewykorzystane kwoty przyznanych dotacji (tj. odpowiednio: 5 729,32 zł, 3 221,17 zł i 39,59 zł) zostały przez Fundację zwrócone na rachunek Ministerstwa, zgodnie z umową, tj. w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego¹³.

(dowód: akta kontroli str. 136, 187, 210)

⁹ Zwanego dalej „Regulaminem konkursu – edycja 2015” lub „Regulaminem”.

¹⁰ Zwany dalej „Projektem 2014”.

¹¹ Zwany dalej „Projektem 2015”.

¹² Zwany dalej „Projektem 2017”.

¹³ Tj. 13 stycznia 2015 r., 5 stycznia 2016 r. oraz 12 stycznia 2018 r.

Złożone przez Fundację oferty¹⁴, były zgodne ze wzorami określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹⁵ (w przypadku Projektu 2014 i Projektu 2015) oraz do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹⁶ (w przypadku Projektu 2017). Oferty zawierały m.in. określenie miejsca realizacji zadania, opis poszczególnych działań, w zakresie realizacji zadania i harmonogram w podziale na działania. Prezentowany w nich opis działań był spójny z harmonogramem i kosztorysem¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 24-56, 88-114, 153-182)

Sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego były sporządzane według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie wzoru oferty, mowy i sprawozdania z 2010 r. (w przypadku Projektu 2014 i Projektu 2015) i rozporządzenia w sprawie wzoru oferty, mowy i sprawozdania z 2016 r. (w przypadku Projektu 2017). Zawierały informację o poszczególnych działaniach w zakresie realizowanego zadania wraz z krótkim opisem wykonania zadania, poza sprawozdaniem za 2017 r., które tego opisu nie zawierało, co opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 57-69, 115-134, 182-202)

Sprawozdania z wykonania zadań zostały złożone w terminie określonym w umowach¹⁸. Wykazany w sprawozdaniach zakres działań nie różnił się od zakresu działań określonego w poszczególnych ofertach. Sprawozdanie za 2014 r. zostało przez Fundację skorygowane poprzez uzupełnienie numeracji 27 dokumentów księgowych (list płac). Sprawozdania z realizacji badanych projektów zostały przez Ministerstwo zaakceptowane¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 183-218, 219, 221-233)

Rozliczone w sprawozdaniach działania były zgodne z przewidzianymi w ofertach i zostały zrealizowane w pełnym zakresie. W trakcie realizacji wystąpiły jednak odstępstwa polegające na zmianie terminów rozpoczęcia/zakończenia działań zaplanowanych w poszczególnych projektach. I tak:

- a) w Projekcie 2014 r. nastąpiło przesunięcie terminu rozpoczęcia/zakończenia:
- warsztatów „Trening rozwoju osobistego” - o ponad trzy tygodnie (z 5 na 29 maja 2014 r.) oraz terminu ich zakończenia o ponad dwa miesiące (z 30 czerwca na 5 września);
  - kursu „Z komputerem na Ty” - o ponad miesiąc (z 15 maja na 17 czerwca 2014 r.) oraz terminu jego zakończenia z 30 na 13 listopada 2014 r.;
  - kursów językowych - o ponad trzy miesiące (z 15 maja na 3 września 2014 r.) oraz terminu ich zakończenia o trzy tygodnie (z 30 listopada na 22 grudnia);

¹⁴ Oferta na realizację Projektu 2014 została złożona do MPiPS 19 lutego 2014 r., oferta na realizację Projektu 2015 - 30 stycznia 2015 r., oferta na realizację Projektu 2017 - 23 grudnia 2016 r.

¹⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25, zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wzoru oferty, umowy i sprawozdania z 2010 r.” Uchylone z dniem 3 września 2016 r., miało zastosowanie do otwartych konkursów ofert ogłoszonych przed 3 września 2016 r.

¹⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 1300, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wzoru oferty, umowy i sprawozdania z 2016 r.”

¹⁷ Dotyczy ofert odpowiednio z dnia: 19 lutego 2014 r. (aktualizacja kosztorysu z 24 kwietnia 2014 r.), 30 stycznia 2015 r., 23 grudnia 2016 r. (aktualizacja kosztorysu z 5 kwietnia 2017 r.).

¹⁸ Sprawozdania złożono 23 stycznia 2015 r. (korekta złożona 4 lutego 2015 r.), 19 stycznia 2016 r., 30 stycznia 2018 r.

¹⁹ Akceptacja sprawozdań odpowiednio z dnia: 20 marca 2015 r., 18 kwietnia 2016 r., 13 kwietnia 2018 r.

- warsztatów - o dwa miesiące (z 1 września na 3 listopada 2014 r.) oraz ich zakończenia o sześć dni (z 5 na 11 grudnia 2014 r.);
  - udziału uczestników w życiu kulturalnym - o ponad pięć miesięcy (z 5 maja na 16 października 2014 r.);
- b) w toku realizacji Projektu w 2015 r. nastąpiło przesunięcie terminu rozpoczęcia/zakończenia:
- warsztatów integracyjno-motywacyjnych - o ponad dwa tygodnie (z 27 kwietnia na 12 maja 2015 r.) oraz terminu ich zakończenia z 31 na 23 lipca 2015 r.);
  - kursów komputerowych - o dwa dni (z 4 na 6 maja 2015 r.) oraz ich zakończenia o trzy dni (z 30 listopada na 3 grudnia 2015 r.);
  - kursów językowych - o dwa dni (z 4 na 6 maja 2015 r.) oraz termin ich zakończenia o trzy dni (z 18 na 21 grudnia 2015 r.);
  - zajęć warsztatowych - o trzy miesiące, (z 1 czerwca na 3 września 2015 r.) oraz terminu ich zakończenia o 17 dni (z 11 na 28 grudnia 2015 r.);
- c) w trakcie realizacji Projektu w 2017 r. nastąpiło przesunięcie terminu rozpoczęcia:
- zajęć komputerowych - o ponad dwa miesiące (z 3 kwietnia na 27 czerwca 2017 r.);
  - kursów językowych - o miesiąc (z 3 kwietnia na 4 maja 2017 r.);
  - zajęć z zakresu podtrzymania aktywności fizycznej - o miesiąc (z 8 maja na 6 czerwca 2017 r.).

Ww. przesunięcia terminów następowały z przyczyn niezależnych od Fundacji. Według wyjaśnień Koordynatora ds. projektów, powodem zmian były m.in. opóźnienia związane z ogłoszeniem wyników konkursów oraz procedurą podpisania umowy, co w rezultacie przekładało się na przesunięcia terminów rekrutacji uczestników oraz rozpoczęcia i zakończenia działań projektowych.

Zmiany w harmonogramach nie naruszały okresu realizacji tych projektów, a informacje o przesunięciach terminów poszczególnych zadań merytorycznych były przekazywane do Ministerstwa elektronicznie i zostały zaakceptowane w sprawozdaniu z realizacji ww. projektów.

(dowód: akta kontroli str. 24-69, 88-134, 153-202, 331-337)

W Projekcie 2017, w związku z powstałymi oszczędnościami w kosztach wynajmu sal na potrzeby szkoleń (w kwocie 492,75 zł) i warsztatów komputerowych (w kwocie 3 004,95 zł) rozszerzono ofertę szkoleń, dotyczących podstawowych kompetencji informatycznych i e-usług, o dwa warsztaty: *Bankowość elektroniczna*²⁰ i *Komunikacja interpersonalna*²¹. Wewnątrz kategorii I *Koszty merytoryczne*²² dokonano przesunięć pomiędzy poszczególnymi wydatkami²³, zwiększając środki na wynagrodzenia trenerów odpowiednio o 1 500 zł i 1 200 zł.

Koordynator ds. projektów wyjaśniła, że przesunięć dokonano w grudniu 2017 r., wychodząc naprzeciw potrzebom uczestników szkoleń z zakresu podstawowych kompetencji informatycznych i e-usług.

Dokonane przesunięcia nie spowodowały zwiększenia, określonej w kosztorysie, sumy wydatków w tej kategorii kosztów i nie wpłynęły na wysokość kwot

²⁰ Przeprowadzone w okresie od 11 do 13 grudnia 2017 r., w których uczestniczyło 11 osób.

²¹ Przeprowadzone w okresie od 11 do 18 grudnia 2017 r., w których uczestniczyło 9 osób.

²² Wartość kategorii I w Projekcie 2017 wynosiła 142 445 zł.

²³ Z poz. 1.2 - Wynajem sal na potrzeby szkolenia - 492,75 zł i poz. 1.9 - Wynajem sal komputerowych na potrzeby warsztatów - 3 004,95 zł.

dofinansowania i wkładu własnego²⁴. Zostały zaakceptowane przez Ministerstwo w sprawozdaniu z wykonania tego projektu.

(dowód: akta kontroli str. 27-74, 75-78)

Realizacja poszczególnych działań w badanych projektach była dokumentowana w dziennikach zajęć. Sporządzano ponadto listy obecności, listy uczestników, harmonogramy zajęć i sprawozdania z realizacji działań. W dokumentacji projektów przechowywano również kopie certyfikatów, umowy, kwestionariusze, ankiety oraz pojedyncze egzemplarze publikacji (kalendarze, poradnik) opracowanych i wydanych ze środków dotacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 234-239)

1.2. Działalność Fundacji objęta dotacją ASOS miała charakter nieodpłatny. Informacja dotycząca nieodpłatnej działalności pożytku publicznego była podana w złożonych ofertach. Przy realizacji zadań objętych umowami Fundacja nie pobierała opłat lub wpłat od beneficjentów projektów. Fundacja nie uzyskała przychodów w postaci odsetek bankowych od środków zgromadzonych na rachunku bankowym, który wskazano w umowach.

(dowód: akta kontroli str. 24-56, 88-114, 153-182)

1.3. Przy realizacji projektów wykorzystywano, na podstawie zawartych umów/porozumień, zasoby własne Fundacji, osoby/podmioty z zewnątrz i pracę wolontariuszy. Osoby zatrudnione²⁵ do realizacji zadań w ramach każdego z trzech projektów posiadały kwalifikacje i doświadczenie zapewniające właściwą realizację tych zadań. Kwalifikacje i doświadczenie do prowadzenia zajęć ustalano na podstawie przedłożonych: dyplomów, świadectw, certyfikatów, zaświadczeń i referencji.

(dowód: akta kontroli str. 240-242)

Wynagrodzenie osób realizujących poszczególne zajęcia wynosiło:

- w Projekcie 2014 - od 3 000 zł (instruktor warsztatów) do 26 000 zł (wykładowca kursu komputerowego);
- w Projekcie 2015 - od 1 950 zł (instruktor warsztatów) do 32 500 zł (wykładowca kursu komputerowego);
- w Projekcie 2017 - od 1 600 zł (trener warsztatów) do 24 376 zł (trener szkolenia komputerowego).

Koszt jednej godziny pracy prowadzącego zajęcia trenera/instruktora/lektora wyniosła od 65 zł do 100 zł (w 2014 r.), od 65 zł do 120 zł (w 2015 r.) i od 65 zł do 100 zł (w 2017 r.).

Poziom wynagrodzeń osobowych wypłacony przy realizacji dotowanych zadań nie naruszał zasad ASOS²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 57-69, 115-134, 183-202)

Niefinansowy wkład własny do projektów, w postaci nieodpłatnej dobrowolnej pracy (wolontariat) miał wyłącznie charakter osobowy, zgodnie z zasadami ASOS. Wartość pracy wolontariusza była ustalana z uwzględnieniem ilości spędzonego

²⁴ Zasady ASOS: edycja 2017 część A pkt 12.4

²⁵ W ramach Projektu 2014 zatrudniano siedem osób (trenerzy/instruktorzy warsztatów, lektor języka obcego, wykładowca kursu komputerowego), w ramach Projektu 2015 – osiem osób (trenerzy/instruktorzy warsztatów, lektorzy języków obcych, wykładowcy, prelegenci), w ramach Projektu 2017 – sześć osób (trenerzy, lektor języka obcego, prelegenci).

²⁶ Określonych w *Regulaminie otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020* – edycja odpowiednio: 2014, 2015 i 2017, zwanego dalej „Regulaminem konkursu”.

czasu oraz stawki godzinowej za dany rodzaj wykonywanej pracy²⁷. Wysokość tej stawki w 2014 r. wyceniono na 34 zł za godzinę, w 2015 r. na 35 zł i 50 zł za godzinę, a w 2017 r. na 25 zł za godzinę. Podana w sprawozdaniach z realizacji badanych projektów wartość kosztów pokrytych z wkładu osobowego została rozliczona w wysokościach określonych w ofertach.

(dowód: akta kontroli, str. 57-69, 115-134, 183-202, 249-256)

1.4. Dla zadań finansowanych z ASOS Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową²⁸ w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji finansowych, co spełniało warunek określony w art. 16 ust. 5 w związku z art. 16 ust. 1 i art. 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego oraz w § 5 ust. 1 zawartych umów.

Koszty podane w sprawozdaniach z realizacji badanych projektów wynikały z ewidencji księgowej i były zgodne z danymi z zestawień obrotów i sald za okres objęty rozliczeniem.

Koszty realizacji projektów ASOS wyniosły: w 2014 r. - 173 254,80 zł, z tego koszty merytoryczne 116 540,41 zł, koszty obsługi 49 978,91 zł i koszty promocyjno-informacyjne 6 735,48 zł; w 2015 r. – 204 378, 83 zł, z tego koszty merytoryczne 147 099,61 zł, koszty obsługi 48 297,75 zł i koszty promocyjno-informacyjne 8 981,47 zł, w 2017 r. – 176 601,81 zł, z tego 142 416,66 zł koszty merytoryczne i 34 185,15 zł koszty obsługi.

(dowód: akta kontroli str. 57-59, 115-134, 183-202, 257-281)

Fundacja nie podlegała obowiązkowi badania sprawozdań finansowych przez biegłego rewidenta²⁹. W okresie objętym kontrolą sprawozdania finansowe Fundacji nie były badane przez biegłego rewidenta.

(dowód: akta kontroli str., 267)

1.5. Szczegółowe badanie 45 dowodów księgowych³⁰ na kwotę ogółem 151 401,98 zł wykazało, że wydatki z nich wynikające zostały przewidziane w budżetach poszczególnych projektów i poniesione w okresie ich realizacji. Wszystkie dokumenty zawierały dane określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³¹. Ponadto, zgodnie z zasadami ASOS, zawierały trwały opis obejmujący m.in.: dane o umowie i zadaniu finansowanym z ASOS, opis merytoryczny zadania, którego płatność dotyczy, przeznaczenie zakupionego towaru/usługi, informację w jakiej części należność opłacono z dotacji ASOS, a w jakiej ze środków własnych, podpisy osób potwierdzających sprawdzenie dowodu pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, dekret księgowy i numer dowodu księgowego oraz zatwierdzenie do zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 272-294)

1.6. Analiza złożonych sprawozdań końcowych z realizacji projektów oraz badanie 42 dowodów księgowych³², które obejmowały wydatki zaliczone do I Kategorii

²⁷ Ustalona w wysokości 9 180 zł (w 204 r.), 12 000 zł (w 2015 r. i 14 000 zł (w 2017 r.).

²⁸ Zgodnie z *Planem kont* określonym w *Polityce rachunkowości Fundacji* prowadzono odrębne analityczne konta księgowe, służące do ewidencji kosztów działalności finansowanych z dotacji (konta kosztowe zespołu 5).

²⁹ § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz. U. Nr 285, poz. 2852).

³⁰ Badaniem objęto po 15 dokumentów księgowych z projektów 2014 r., 2015 r. i 2017 r. (tj. odpowiednio po 8,6%, 7,5% i 11,5%), w tym cztery na najwyższe kwoty i cztery dotyczące kosztów osobowych, na łączną kwotę 45 530,72 zł (z Projektu 2014), 59 867,57 zł (z Projektu 2015) oraz 46 003,69 zł (z Projektu 2017), tj. odpowiednio 26,3%, 29,3% i 26% kosztów ogółem tych projektów.

³¹ Dz. U. z 2018 r., poz. 395, ze zm., zwana dalej „ustawą o rachunkowości”.

³² 14 dokumentów z 2014 r. na łączną kwotę 41 176,52 zł, 13 dokumentów z 2015 r. na łączną kwotę 51 885,48 zł i 15 dokumentów z 2017 r. na łączną kwotę 46 003,69 zł

kosztów³³ (w łącznej kwocie 131 628,56 zł) oraz zaliczone do II Kategorii kosztów³⁴ (w łącznej kwocie 7 437,13 zł) wykazały, że wydatki związane kosztami osobowymi I Kategorii były rozliczane, zgodnie z zasadami ASOS, w ramach tej kategorii. W kosztach Kategorii I nie były ujmowane wydatki osobowe dotyczące Kategorii II, tj. związane z obsługą projektu.

(dowód: akta kontroli str. 57-59, 115-134, 183-202, 272-294)

Suma pokrytych z dotacji kosztów obsługi badanych projektów wyniosła 32 084,79 zł (w 2014 r.), 38 597,75 zł (w 2015 r.) i 32 097,85 zł (w 2017 r.) i stanowiła odpowiednio: 19,9%, 20,76% i 20,0% wartości dotacji³⁵. W Projekcie 2015 procentowy udział sumy kosztów obsługi, w całkowitej kwocie dotacji był wyższy o 0,76% od określonego, w *Regulaminie konkursu – edycja 2015* (do 20% wartości dotacji), co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Ustalona nieprawidłowość*.

(dowód: akta kontroli str. 59-61, 119-120, 186-187)

1.7. W rozliczeniach wydatków oraz w sprawozdaniach końcowych nie stwierdzono dokonywania wydatków niekwalifikowanych, określonych w zasadach ASOS.

(dowód: akta kontroli str. 57-69, 115-134, 183-202)

1.8. Płatności za rachunki/faktury były dokonywane z rachunku bankowego służącego do obsługi statutowej działalności Fundacji. Zgodnie z postanowieniem § 3 ust. 2 umów zawartych z Ministrem, Fundacja była jedynym posiadaczem rachunku do obsługi środków pochodzących z dotacji ASOS wskazanego w tych umowach.

(dowód: akta kontroli str. 266)

Wypłaty gotówkowe dokonane w ramach realizowanych projektów stanowiły odpowiednio 5,8%, 7,4% i 7,5%³⁶ przyznanej dotacji. Dokonane płatności gotówkowe w kwocie: 1 119,74 zł w 2014 r. (związane z: poczęstunkiem podczas zajęć językowych³⁷), 1 000 zł w 2015 r. (rekwizyty/stroje potrzebne do scenografii³⁸), 1 500 zł w 2017 r. (wynagrodzenie trenera warsztatów³⁹) były największymi płatnościami gotówkowymi, których dokonano z dotacji ASOS. Prezes Zarządu wyjaśniła, że płatności gotówkowe zrealizowano na wniosek kontrahenta oraz w hurtowni, w której nie było możliwości bezgotówkowego rozliczenia.

(dowód: akta kontroli str. 295-299, 342-345)

1.9 Analiza wybranych kosztów działań realizowanych w ramach poszczególnych projektów (przeprowadzenie szkoleń komputerowych, językowych, warsztatów, wynajem sal, zakup podręczników, zakup poczęstunku) wykazała, że przedstawione w ofertach ceny jednostkowe poszczególnych działań, produktów i usług były ustalane na podstawie rozpoznania cenowego lokalnego rynku, poprzez m.in. zebranie informacji o wysokości stawek stosowanych w innych instytucjach szkoleniowych (zapytania skierowano od trzech do pięciu organizacji), zebranie ofert od potencjalnych kontrahentów, analizę cen materiałów szkoleniowych

³³ Według zasad ASOS, Kategoria I obejmowała koszty merytoryczne związane z uczestnictwem beneficjentów w zadaniach (projektach).

³⁴ Według zasad ASOS, Kategoria II obejmowała koszty obsługi zadania publicznego, w tym koszty administracyjne oraz koszty wyposażenia związane z obsługą zadania publicznego.

³⁵ Określonej w umowie z Ministerstwem.

³⁶ W 2014 r. Fundacja zrealizowała w formie gotówkowej 47 faktur na łączną kwotę 9 322,02 zł, w 2015 r. zrealizowała 76 faktur Fundacja wydatkowała kwotę wysokości 13 737,59 zł. na łączną kwotę 13 737,59 zł, w 2017 r. - 24 faktury w łącznej kwocie 12 093,28 zł.

³⁷ Faktura nr 184837015171 z 3 grudnia 2014 r.

³⁸ Faktura nr FVPOS/109/PL/1512 z dnia 19 grudnia 2015 r.

³⁹ Faktura nr 122017 z dnia 19 grudnia 2017 r.

i podręczników dostępnych w Internecie oraz w oparciu o minimalne stawki opłat za wynajem pomieszczeń w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Gliwice, określone w stosownych zarządzeniach Prezydenta Miasta Gliwice⁴⁰.

(dowód: akta kontroli str. 300-318)

1.10 Stowarzyszenie przestrzegało zasady bezpośredniej realizacji zadania publicznego przez organizację dotowaną ze środków ASOS. Nie stwierdzono przypadków zlecenia realizacji zadań podwykonawcom.

(dowód: akta kontroli str. 57-69, 115-134, 183-202, 234-239)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch, spośród trzech, sprawozdaniach końcowych z realizacji zadania publicznego ujęto dane nie w pełni zgodne ze stanem faktycznym, tj.:
  - a) w sprawozdaniu końcowym z Projektu 2014, w części II pkt 4 *Zestawienie kosztów*, wynikające z trzech dowodów księgowych koszty (nr 206/F/2014, 234/F/2014 i 3/2014 na kwotę odpowiednio: 4 500 zł, 4 500 zł i 3 500 zł), zostały określone jako koszty *poczęstunku na szkoleniu komputerowym*, mimo że faktycznie dotyczyły wynajmu pracowni komputerowej;
  - b) w sprawozdaniu końcowym z Projektu 2017, w części II pkt 4 *Zestawienie kosztów*, podano dzień 7 sierpnia 2017 r. jako datę zapłaty dowodu księgowego nr 12/07/2017, mimo że faktycznie płatności dokonano przelewem w dniu 28 lipca 2017 r.

Według wyjaśnień Prezes Zarządu, niewłaściwe określenie kosztów i podanie niewłaściwej daty płatności w sprawozdaniach wynikało z pomyłki.

(dowód: akta kontroli str. 63, 209, 342-345)

2. W sprawozdaniu końcowym z realizacji Projektu 2017, w Części I, pkt 2 nie zamieszczono *krótkiego opisu wykonania zadania*, wymaganego we wzorze sprawozdania, określonym w załączniku nr 5 do rozporządzenia w sprawie wzoru oferty, umowy i sprawozdania z 2016 r., wskutek czego przekazana do Ministerstwa, w sprawozdaniu końcowym, informacja o zadaniach zrealizowanych w ramach tego projektu nie była kompletna. Dotujący bez uwag zatwierdził przesłane sprawozdanie 13 kwietnia 2018 r.

Niezamieszczenie przedmiotowego opisu w sprawozdaniu, Prezes Zarządu wyjaśniła niedopatrzeniem.

(dowód: akta kontroli str. 57-69, 79)

3. Suma kosztów obsługi Projektu 2015, ustalona w ofercie (w kwocie 38 600 zł) i wykazana w sprawozdaniu (w kwocie 38 597,75 zł), przekraczała odpowiednio o 1 420 zł i 1 417,75 zł, tj. o 0,76%, możliwy do sfinansowania ze środków dotacji, limit kosztów obsługi zadania, określony w *Regulaminie* do wysokości 20% dotacji. Skutkiem niezachowania określonego limitu kosztów obsługi

⁴⁰ Zarządzenie Prezydenta Miasta Gliwice nr PM-3061/16 z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie zasad najmu, dzierżawy i użyczenia części nieruchomości oraz pomieszczeń, a także umieszczania reklam w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Gliwice, które poprzedzało Zarządzenie Prezydenta Miasta Gliwice PM-6236/14 z dnia 16 czerwca 2014 r. w sprawie zasad najmu, dzierżawy i użyczenia części nieruchomości oraz pomieszczeń, a także umieszczania reklam w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Gliwice oraz zasad sporządzania umów.

zadania było wydatkowanie ze środków dotacji kwoty 1 417,75 zł⁴¹ niezgodnie ze szczegółowymi uregulowaniami określonymi w *Regulaminie*.

Zwiększenie limitu Fundacja wykazała w sprawozdaniu końcowym z realizacji Projektu 2015, które dotujący zatwierdził bez uwag 18 kwietnia 2016 r.

Koordynator Projektu wyjaśniła, że przekroczenie limitu kosztów Kategorii II nastąpiło w związku z przyznaniem niższej kwoty dotacji (185 900,00 zł) od wnioskowanej (193 300 zł). Po otrzymaniu decyzji o zmniejszeniu dofinansowania zadania publicznego pomniejszono o 7 400 zł koszty merytoryczne zadania i, według wyjaśnień Koordynatora Projektu, nie zmniejszono kosztów określonych w Kategorii II. Ponadto Koordynator Projektu podała, że przy dokonywaniu zmian w kosztorysie, weryfikowanych przez opiekuna projektu (telefonicznie, mailowo), żadna ze stron nie zwróciła uwagi na przekroczenie limitu kosztów w tej kategorii.

NIK zauważa, że zawarta przez Fundację umowa zawierała postanowienia jednoznacznie zobowiązujące strony do stosowania przy jej realizacji zasad ustalonych w *Regulaminie* (§ 1 pkt 3), w którym zastrzeżono, że przedmiotem dofinansowania mogą być m. in. koszty obsługi zadania publicznego, w tym koszty administracyjne, a także koszty wyposażenia związane z obsługą zadania – łącznie do 20% wartości dotacji oraz obsługi finansowo-księgowej – do 5% wartości dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 101-105, 118-120)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Fundacji w badanym obszarze.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów zadania publicznego i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

2.1. Działalność dla seniorów była prowadzona przez Fundację w ramach realizowanych projektów, które wpisywały się w politykę senioralną województwa śląskiego⁴² i Miasta Gliwice⁴³. Zakładane do realizacji zadania publiczne poprzedziło rozpoznanie potrzeb w zakresie aktywności społecznej osób starszych z terenu Gliwic i powiatu gliwickiego. W oparciu o ankietę i rozmowy z seniorami, przedstawiciele Fundacji przeprowadzili własne badania w tym zakresie⁴⁴. Wykorzystywali również doświadczenia zdobyte przy realizacji wcześniejszych projektów ASOS. Konsultowali potrzeby osób starszych podczas spotkań z liderami sześciu gliwickich Klubów Seniora, przedstawicielami Rad Osiedlowych, przedstawicielami Zespołu Branżowego ds. Seniorów „Rada Seniorów” oraz Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych. Współpracę z tymi organizacjami oraz z Centrum Organizacji Kulturalnych „Perelka” w Gliwicach

⁴¹ Stanowiącej różnicę pomiędzy sumą kosztów obsługi wykazaną w sprawozdaniu, w zawyżonej wysokości (38 597,75 zł), a sumą kosztów obsługi w wysokości zgodnej z limitem (37 180 zł – obliczonej jako 20% kwoty dotacji, tj. 185 900 zł).

⁴² Określona w *Strategii polityki społecznej województwa śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015*, tu obszar priorytetowy dla polityki społecznej w województwie śląskim: *Wspieranie seniorów w ich podmiotowym i aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym, w tym/oraz w aktywności zawodowej. Tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania osób starszych w środowisku zamieszkania* (pkt 5).

⁴³ Określonej w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Gliwice na lata 2016-2026*, tu: cel strategiczny B1: *Aktywizacja społeczna osób w wieku senioralnym (wchodzących w wiek senioralny)*.

⁴⁴ Wyniki przeprowadzonych wśród seniorów ankiet wykazały duże zainteresowanie różnego rodzaju wsparciem edukacyjnym i kulturalnym dla zachowania aktywności i podnoszenia kompetencji społecznych. Na pytanie, dotyczące zakresu oczekiwanego wsparcia, ankietowani wskazywali szkolenia: komputerowe, językowe, umożliwiające rozwój własnych zainteresowań, zajęcia integracyjne, wyjścia społeczno-kulturalne.

i Caritas Diecezji Gliwickiej⁴⁵ podejmowano również przy realizacji poszczególnych projektów, w szczególności, w zakresie rekrutacji uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 319-327)

Z informacji pozyskanych od Prezydenta Miasta Gliwice wynika, że w Mieście realizowano działania na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych⁴⁶. Wśród zadań realizowanych w latach 2015-2017 Zastępca Prezydenta Miasta wyszczególnił, m.in.:

- utworzenie Zespołu Zadaniowego ds. Seniorów przy Gliwickim Centrum Organizacji Pozarządowych;
- zadania realizowane w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego: „Senior can dance”, „Bal-Grand Prix Seniorów”, „Trzeci wiek aktywny w kulturze XIX, XX i XXI wieku”, „Dojrzałość do kultury”, „Akademia Zdrowego Seniora”;
- miejski program „Gliwicki Senior 67+ i 75+”, umożliwiający seniorom korzystanie ze zniżek oferowanych przez instytucje, firmy i przedsiębiorstwa;
- coroczną imprezę plenerową „Rodzinny Piknik Seniora”, organizowaną w Parku Chopina w Gliwicach;
- imprezę „Senioralia Wojewódzkie”, zorganizowaną we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Parku Chopina;
- bezpłatne zajęcia aqua aerobiku dla osób 65+;
- przeszkolenie członków klubów seniora z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej;
- dystrybucję „Segregatorów Życia” na dokumentację medyczną dla osób starszych i chorujących;
- cykl bezpłatnych spotkań edukacyjno-zdrowotnych „Zdrowe Gliwice”;
- zadania realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną: „Cyfrowa Akademia Seniora”, „Czego możemy nauczyć się od Małego Księcia?” (cykl spotkań z zakresu psychologii dla seniorów), „Czytelnisko” (dyskusje literackie dla seniorów, dyskusyjny klub książki i klub brydżowy), „Komputer bez barier”, „Seniorzy na językach” (spotkania z językiem włoskim i angielskim), „Kurs na języki obce” (bezpłatny dostęp do kursów multimedialnych na platformie LERNI), „Przy kawie o prawie” (cykl edukacyjnych spotkań prawniczych);
- zadania realizowane przez Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych: koordynacja działalności klubów seniora (spotkania i warsztaty o charakterze informacyjno-integracyjnym, szkolenia dla liderów), prowadzenie platformy informacyjnej dla seniorów pn. „Strefa Seniora”, projekty: „Akademia Wolontariatu Seniora” (Baśniowe Babcie-wolontariat w przedszkolu) i „Facebook łączy pokolenia” (bezpłatne porady dla seniorów, dotyczące nowinek technologicznych i Internetu), konkurs „Seniorzy w działaniu”, utworzenie: Grupy Teatralnej Seniorów, zespołu muzycznego „Młodzi Duchem”, organizację jesienno-zimowych spotkań ze zdrowiem psychicznym oraz spotkań muzycznych pn. „Opera nie gryzie”.

Zastępca Prezydenta Miasta poinformował ponadto o podjęciu 19 kwietnia 2018 r. przez Radę Miasta Gliwice uchwały w sprawie powołania Rady Seniorów Miasta

⁴⁵ W przypadku projektów 2015 i 2017.

⁴⁶ Informacja uzyskana na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Gliwice oraz nadania jej statutu⁴⁷. Według wyjaśnień, trwają prace związane z przeprowadzeniem naboru kandydatów na członków Rady.

Zastępca Prezydenta, wyjaśnił, że główną przyczyną ograniczenia aktywności społecznej seniorów są ich problemy zdrowotne.

Według przekazanych informacji, Miasto Gliwice nie prowadziło współpracy z Fundacją w zakresie realizacji projektów ASOS. Współpracowało natomiast z Fundacją w ramach projektu pn. „Przygotowanie i prowadzenie w okresie 7 miesięcy Klubów Seniora na terenie pięciu osiedli miasta Gliwice”, którego celem było zaktywizowanie seniorów do działania, stworzenie im miejsca spotkań, integracja, umożliwienie rozwoju własnych zainteresowań, poszerzenia wiedzy i nabywania nowych umiejętności. Zastępca Prezydenta Miasta pozytywnie ocenił współpracę z Fundacją. W wyniku realizacji tego projektu powstało pięć klubów seniora, które, według wyjaśnień, zapoczątkowały dalszy rozwój tych placówek. W ocenie Zastępcy Prezydenta, *do najskuteczniejszych działań w zakresie aktywności społecznej osób starszych należą te, które wspierają samodzielne inicjatywy seniorów, jednocześnie akcentując ich własny potencjał do działania.*

Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił ponadto, że Miasto nie dysponuje informacją o efektach projektów ASOS, realizowanych przez inne podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 328-330)

2.2. Projekty objęte badaniem były realizowane w ramach Priorytetu nr 1 *Edukacja osób starszych*⁴⁸ i obejmowały promocję oferty edukacyjnej wśród osób starszych (projekty 2014 i 2015) oraz zajęcia edukacyjne z zakresu różnych dziedzin (m.in. prawo, gospodarka, zdrowie, w tym profilaktyka zdrowotna, sport, turystyka, nowe technologie), programy edukacyjne o starzeniu, osobach starszych i aktywnym starzeniu (Projekt 2017).

Miejscem realizacji Projektu 2017 było Miasto Gliwice i powiat gliwicki (gminy: Rudziniec, Sośnicowice, Toszek, Wielowieś), a w przypadku projektów 2014 i 2015 dodatkowo Miasto Zabrze.

Działania informacyjno-promocyjne prowadzono poprzez: plakaty, ulotki, ogłoszenia w lokalnej prasie, informacje zamieszczone na stronie internetowej Fundacji oraz spotkania informacyjne z potencjalnymi beneficjentami. Formą promocji aktywności seniorów było ponadto wydanie, opracowanych przez uczestników badanych projektów, kalendarzy na lata 2015, 2016 i 2018 oraz publikacji *Seniorzy dla seniorów – vademecum aktywnego seniora.*

(dowód: akta kontroli str. 24-46, 57-69, 88-110, 115-134, 153-157, 183-202)

Celem głównym Projektu 2014 i Projektu 2015 była integracja społeczna odpowiednio 80 i 100 mieszkańców podregionu gliwickiego w wieku powyżej 60 roku życia, poprzez podjęcie działań edukacyjnych, aktywizacyjnych oraz integracyjnych, a celem głównym Projektu 2017 była poprawa jakości poziomu życia seniorów (100) poprzez przeprowadzenie działań edukacyjnych przygotowujących ich do aktywnego życia we współczesnym świecie. Celami szczegółowymi projektów 2014 i 2015 było: [1] podniesienie kompetencji osobistych, poprawa samooceny oraz wiary we własne możliwości, [2] zwiększenie umiejętności informacyjno-komunikacyjnych osób starszych, [3] poszerzenie wiedzy i umiejętności osób 60+ w zakresie obsługi komputera, a także promocja korzyści, jakie z korzystania z Internetu mogą wynieść seniorzy, [4] rozwijanie zainteresowań i umiejętności podczas zajęć warsztatowych z zakresu rękodziela, fotografii, wideofilmowania oraz

⁴⁷ Uchwała Rady Miasta Gliwice nr XXXVII/808/2018 z dnia 19 kwietnia 2018 r.

⁴⁸ Jeden z czterech priorytetowych obszarów działań realizowanych w ramach Programu ASOS.

warsztatów teatralnych oraz [5] integracja i aktywizacja społeczna osób starszych. W przypadku Projektu 2017, oprócz celów szczegółowych, dotyczących: [1] poszerzenia wiedzy i umiejętności seniorów w zakresie obsługi komputera oraz [2] integracji i aktywizacji społecznej osób starszych, założono do osiągnięcia cele, odnoszące się do: [3] promocji zdrowego i aktywnego stylu życia oraz [4] zwiększenia umiejętności komunikacyjnych i utrzymania aktywności umysłowej osób starszych.

Rekrutacja beneficjentów badanych projektów była prowadzona poprzez: - *wolny nabór* (poprzedzony ogłoszeniami i akcjami promocyjnymi); - kontakt z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz seniorów (m.in. Rada Seniorów, Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Dzienny Dom Opieki „Senior” w Zabrze, Caritas Diecezji Gliwickiej); - *rekrutację bezpośrednią* prowadzoną przez seniorów biorących udział w projektach realizowanych przez Fundację i specjalistę ds. naboru i rekrutacji (podczas umówionych spotkań przy parafiach i w organizacjach pozarządowych). Liczba beneficjentów badanych projektów wyniosła 97 osób (z 80 planowanych) w Projekcie 2014, 118 osób (ze 100 planowanych) w Projekcie 2015 i 102 (spośród 100 zaplanowanych) w Projekcie 2017. Zwiększenie liczby uczestników zajęć nie powodowało wzrostu kosztów realizacji badanych projektów.

(dowód: akta kontroli str. 24-46, 88-110, 153-173)

Wszystkie założone cele Projektu 2014 zostały osiągnięte w wymiarze określonym w ofercie poprzez m.in.: udział 97 osób w warsztatach *Trening rozwoju osobistego*, 39 osób w szkoleniach językowych, 52 osób w szkoleniach komputerowych, 39 osób w warsztatach (teatralnych, z zakresu rękodzieła i fotografii) oraz poprzez zaangażowanie pięciu wolontariuszy (seniorów) w lokalne inicjatywy społeczne.

Pomiaru rezultatów twardych dokonano w trakcie i na zakończenie działań na podstawie dokumentacji szkoleniowej (dzienniki, listy obecności, liczby wydanych zaświadczeń, protokołów,). Pomiaru rezultatów miękkich dokonywano poprzez badania ankietowe (na wstępie i po zakończeniu zajęć).

Do pomiaru rezultatów zastosowano skwantyfikowane wskaźniki, m.in. takie jak: liczba osób, która nabyła umiejętności z zakresu obsługi komputera i programów użytkowych (założono 40 osób osiągnięto wskaźnik na poziomie 130%), liczba osób, która nabyła podstawowe umiejętności posługiwania się językiem obcym (osiągnięto wskaźnik 98%), liczba osób, która nabyła nowe umiejętności, uczestnicząc w warsztatach teatralnych, z zakresu rękodzieła i fotografii (osiągnięto na poziomie 111%), liczba seniorów współpracujących jako wolontariusze (100%), zaangażowanie się w życie kulturalne społeczności lokalnej (zgodnie z zakładanym wskaźnikiem - prezentacja pięciu występów teatralnych), liczba seniorów, którzy skorzystali z oferty edukacyjnej poprzez udział w projekcie (osiągnięto wskaźnik na poziomie 121%).

(dowód: akta kontroli str. 24-69, 347)

Cele Projektu 2015 zostały osiągnięte w wymiarze określonym w ofercie, poprzez m.in.: udział 116 uczestników w warsztatach integracyjno-motywacyjnych *Znam swoją wartość*, naukę języków obcych przez 53 osoby, udział 61 osób w kursie komputerowym, udział 61 osób w szkoleniu *Z komputerem na TY*, udział w zajęciach warsztatowych (teatralnych oraz z zakresu rękodzieła, fotografii i wideofilmowania) 47 uczestników, udział 118 seniorów, którzy skorzystali z oferty i wzięli udział w projekcie.

Pomiaru rezultatów twardych dokonano na podstawie dokumentacji szkoleniowej, w trakcie i na zakończenie działań, a rezultatów miękkich - poprzez badania ankietowe (na wstępie i po zakończeniu działań) oraz aktywność beneficjentów (udział) w podejmowanych w ramach projektu działaniach/inicjatywach.

Do pomiaru rezultatów zastosowano skwantyfikowane wskaźniki, m.in. takie jak: liczba osób, która nabyła umiejętności z zakresu obsługi komputera i programów użytkowych (wskaźnik osiągnięto na poziomie 122%), liczba osób, która nabyła umiejętności posługiwania się językiem obcym (wskaźnik osiągnięto na poziomie 106%), liczba osób, która nabyła nowe umiejętności, uczestnicząc w warsztatach (wskaźnik osiągnięto na poziomie 117%), liczba seniorów współpracujących jako wolontariusze (100%), wydanie 150 sztuk kalendarza (wydano 152 sztuki), wydanie 150 sztuk publikacji *Seniorzy dla seniorów – vademecum aktywnego seniora* (wydano 179 sztuk). Założono, że z oferty projektu skorzysta 100 osób starszych, wskaźnik ten osiągnięto na poziomie 118%.

(dowód: akta kontroli str. 88-134, 348-349)

Cele projektu 2017 zostały określone w wymiarze określonym w ofercie, m.in. poprzez: udział 56 seniorów w szkoleniach komputerowych *Komputer to coś dla mnie* oraz w warsztatach *Komunikatory internetowe, senior na e-zakupach, Cyfrowa obróbka zdjęć*, udział 50 osób w zajęciach ruchowych oraz prelekcjach nt. zdrowego stylu życia i żywienia, udział 35 osób w szkoleniach z języków obcych, zaangażowanie ośmiu seniorów (wolontariuszy) w prowadzenie punktu *Aktywny senior*.

Pomiaru rezultatów twardych dokonano na podstawie dokumentacji szkoleniowej (dzienniki zajęć, listy obecności, frekwencja na zajęciach, wydane certyfikaty, ankiety, dokumentacja fotograficzna) w trakcie i na zakończenie działań. Pomiaru rezultatów miękkich dokonano na podstawie badania ankietowego na zakończenie projektu.

Do pomiaru rezultatów zastosowano skwantyfikowane wskaźniki, m.in. takie jak: liczba osób, które nabyły umiejętności posługiwania się komputerem i korzystania z Internetu (wskaźnik osiągnięto na poziomie 112%), liczba osób, które poprawiło swoją aktywność i kondycję fizyczną (osiągnięto wskaźnik 100%), liczba osób, które nabyły umiejętności komunikacyjne w języku obcym (osiągnięto wskaźnik 100%), liczba osób starszych, które zaangażują się w działalność społeczną (wskaźnik osiągnięto na poziomie 100%).

(dowód: akta kontroli str. 153-198, 350-351)

Fundacja przeprowadziła ewaluację badanych projektów. Po każdej edycji szkolenia przeprowadzono anonimowe ankiety, oceniające jakość zrealizowanych szkoleń oraz ich wpływ na uczestników. Według sporządzonych przez Fundację opracowań (raportów), ankietowani wybierali ocenę bardzo dobrą i dobrą prowadzonych zajęć i wskazywali na osiągnięcie zakładanych rezultatów. W ramach Projektu 2017 przeprowadzono, ponadto, badanie ankietowe na zakończenie projektu, którego celem było uzyskanie odpowiedzi na pytanie: *W jakim stopniu projekt spełnił oczekiwania uczestników i jak wpłynął na ich życie?* W opracowaniu badania podano, że uczestniczyły w nim 102 osoby. Ponad 80% uczestników potwierdziło, że udział w projekcie spełnił ich oczekiwania, aż 96 % osób wskazało, że nabyta

wiedza i umiejętności są im przydatne w życiu. Ponad 80% ankietowanych deklarowało swój rozwój, wzrost aktywności, przełamanie barier, poprawę jakości życia oraz zwiększenie świadomości i zrozumienia współczesnego świata⁴⁹.

(dowód: akta kontroli str. 352-389)

Badanie ankietowe przeprowadzone przez NIK⁵⁰ wykazało m.in., że:

- 23 osoby (96%) potwierdziły udział w projekcie, a jedna (4%) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie;
- głównym źródłem wiedzy o organizowanym wydarzeniu byli w 23 przypadkach (96%) znajomi i rodzina. W ośmiu przypadkach (33%) respondenci pozyskali informację o projekcie z ogłoszeń, plakatów i ulotek. Tyle samo poprzez kontakt z innymi organizacjami senioralnymi;
- 23 osoby (96%) stwierdziły, że informacja o wydarzeniu i możliwości wzięcia w nim udziału była wystarczająca, a jedna była przeciwnego zdania, zwracając uwagę na „brak szerszej informacji w mediach lokalnych”;
- 22 osoby (92%), podejmując udział w projekcie, oczekiwały przede wszystkim poszerzenia wiedzy/i/lub umiejętności, a wśród innych oczekiwań wskazały m.in.: „miłe spędzenie wolnego czasu - 15 przypadków (63%), przebywanie wśród ludzi - 14 (58%), aktywność fizyczną – 12 (50%);
- uczestnicy wskazali, że brali udział m.in.: w kursach posługiwania się nowymi technologiami - 21 osób (88%), w akcjach promujących zdrowy styl życia - 10 osób (42%), w przedstawieniach teatralnych - siedem osób (29%), w występach artystycznych, wystawach, zajęciach hobbyistycznych i wycieczkach jedno- i kilkudniowych - po pięć osób (21%);
- dziewięć osób (38%) stwierdziło, że projekt „całkowicie” spełniał ich oczekiwania, osiem (33%), że spełniał je „w większości”, trzy (13%), że „powyżej”, a dwie (8%) uznały, że ich oczekiwania zostały spełnione „częściowo”;
- 18 osób (75%) oceniło organizację projektu jako bardzo dobrą, po trzy osoby (13%) – jako dobrą i wzorową;
- do udziału w podobnym wydarzeniu udało się zachęcić znajomych, przyjaciół, rodzinę 18 respondentom (75%);
- 9 osób (38%) zgłosiło propozycje zmian, które dotyczyły zwiększenia: czasu trwania zajęć, liczby uczestników oraz liczby imprez kulturalnych.
- wszyscy ankietowani wyrazili chęć uczestniczenia w podobnych wydarzeniach w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str. 346, 402-618)

2.3. Prezes Zarządu wyjaśniła, że organizacja nie miała trudności lub ograniczeń wynikających ze sposobu realizacji ASOS, które mogły mieć negatywny wpływ na jakość realizacji dotowanych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 338-341)

⁴⁹ Na podstawie: *Opracowanie ankiet na zakończenie projektu „Pora na @ktywnego seniora”*.

⁵⁰ NIK przeprowadziła badanie ankietowe wśród losowo wybranych osób starszych, które uczestniczyły w Projekcie ASOS w 2017 r. Ankiety skierowano do 50 osób (49%) spośród 102 uczestników tego projektu. Od uczestników otrzymano 24 ankiety (48%). Respondentami było 20 kobiet (83%) w wieku od 62 do 75 lat oraz czterech mężczyzn (17%) w wieku od 69 do 79 lat. Wykształcenie podstawowe posiadał jeden respondent (4%), średnie 11 (46%), a wyższe - ośmiu (33%), jeden ankietowany był mieszkańcem wsi (4%), a 23 mieszkało w miastach - po jednym respondencie w miastach: do 50 tys. mieszkańców, do 100 tys. mieszkańców i 21 powyżej 100 tys. mieszkańców.

Poza projektami ASOS, Fundacja podejmowała działania na rzecz osób starszych w ramach następujących przedsięwzięć:

- projektu *Aktywni mają się lepiej*, realizowanego ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – Śląskie Lokalnie⁵¹. Celem tego projektu była integracja oraz aktywizacja społeczna osób starszych poprzez zaangażowanie uczestników w inicjatywę lokalną na rzecz seniorów m.in. podczas IV Rodzinnego Pikniku Seniora w Parku Chopina, w Gliwicach;
- na zlecenie Miasta Gliwice, Fundacja przez siedem miesięcy (od maja do listopada 2014 r.) realizowała usługę przygotowania i prowadzenia klubów seniora w pięciu dzielnicach miasta: Brzezinka, Ostropa, Sośnica, Wilcze Gardło i Żerniki;

Prezes Fundacji wyjaśniła, że po zakończeniu realizacji zadania, działalność na rzecz aktywności społecznej osób starszych była i jest kontynuowana. Według wyjaśnień, organizacja utrzymuje stały kontakt z klubami seniora działającymi w Gliwicach oraz z Gliwickim Centrum Organizacji Pozarządowych, które cyklicznie organizuje spotkania z liderami gliwickich seniorów”.

(dowód: akta kontroli str. 338-341)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Fundacji w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵², zwraca uwagę na konieczność zapewnienia wykazywania w sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego danych zgodnych ze stanem faktycznym i konieczność szczegółowej weryfikacji rozliczanych kosztów obsługi zadania publicznego pod względem kwalifikowalności z uwagi na ich limitowany udział w kwocie dotacji, i wnosi o:

złożenie korekty sprawozdania końcowego z realizacji Projektu 2014 w zakresie prawidłowego określenia kosztów dowodów księgowych nr/nr 206/F/2014, 234/F/2014, 3/1014 oraz sprawozdania końcowego z realizacji Projektu 2017 w zakresie wskazania faktycznej daty zapłaty faktury 12/07/2017 i sporządzenia krótkiego opisu wykonania zadania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

⁵¹ Umowa o realizację projektu została zawarta pomiędzy Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z siedzibą w Rybniku, Grupą nieformalną pn. *Gliwicy Twórczy Seniorzy* i Fundacją. Projekt był realizowany dla 10 osób w okresie od 15 czerwca do 15 września 2015 r.

⁵² Dz. U. z 2017 r., poz. 524 ze zm., zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 28 września 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Stefania Zalewska
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....